

Jogsegélyszolgálatunkhoz évente átlagosan 200-300 új ügyfél fordul. Jellemzően olyan nők, akik a párkapcsolati erőszak testi, lelki, szexuális, gazdasági formáit szenvedték el a múltban, vagy küzdenek vele azóta is. Számos olyan esettel is találkozunk, melynek közvetett vagy közvetlen áldozatai gyerekek. Egyesületünkhez peres vagy peren kívüli, polgári, büntető vagy közigazgatási eljárások előtt, vagy éppen közben fordulnak segítségért. A sikeres jogérvényesítést azonban akadályozza, hogy számos tévhit kering a bontóperrel, távoltartással, büntetőeljárásokkal kapcsolatban. Ezek a minden alapot nélkülöző információk egyrészt ismerősöktől, barátoktól, családtagoktól, a médiából származhatnak, de az is előfordul, hogy maguk a jogalkalmazó szervek adnak téves felvilágosítást. Gyakran tapasztaljuk azt is, hogy a bántalmazók a legmeggyőzőbb módon vezetik félre áldozataikat a jogok és köteleességek tekintetében, annak érdekében, hogy számukra kedvező irányba befolyásolják az eljárás menetét. Ezzel a szórólappal abban szeretnénk segíteni, hogy a bántalmazottak valós adatok és tények, a jogszabályoknak megfelelő információk alapján tudják jogaikat, érdekeiket érvényesíteni a különböző eljárások során. A munkánk során leggyakrabban előforduló tévhiteket és ezek cáfolatait gyűjtöttük össze az alábbiakban.

TÉVHIT: Amíg bírósági döntés nem születik a bontóperben, **az anya nem költözhet el a gyerek(ek)kel a közös ingatlanból**, mert a gyerekeket nem viheti önkényesen magával.

TÉNY: A házastársak vagy élettársak bármelyike dönthet úgy, hogy nem kíván tovább együtt élni partnerével. A különélő szülők megállapodása alapján a közös gyerek(ek) az egyik szülő gondozásába kerül(nek) addig is, míg a bíróság döntést hoz ebben a kérdésben. Bántalmazó kapcsolat esetén azonban kevéssé valószínű, hogy a felek között egyetértés lenne a gyerekek feletti szülői felügyeleti jogok gyakorlásában. A párkapcsolati erőszak elkövetői gyakran használják a gyerekeiket eszközként arra, hogy általuk továbbra is hatalmat gyakoroljanak valószínű partnerük felett, ezért jellemző, hogy kéri a szülői felügyeleti jog kizárólagos gyakorlását vagy a közös felügyelet melletti váltott gondoskodást. Ez azonban nem akadályozza annak, hogy az anya a gyerekekkel együtt elköltözzön a közös használatú ingatlanból, hiszen amíg a bíróság nem hoz végrehajtható döntést (ideiglenes intézkedéssel vagy ítélettel) arról, hogy a szülői felügyeleti jogot melyik szülő gyakorolja, a gyereket a szülők bármelyike jogszerűen tartja magánál. Ilyenkor a rendőrség sem avatkozhat bele, hogy a két ugyanolyan joggal rendelkező szülő közt igazságot tegyen és a gyerek átadását kikényszerítse. A kiskorú rejtve vagy titokban tartása kizárólag abban az

esetben büntetendő cselekmény, ha végrehajtható hatósági határozattal a gyermeket már valamelyik szülőnél elhelyezték. Ugyanakkor érdemes azt is előzetesen mérlegelni, hogy a folyamatban lévő családjogi perben a bíróság a költöző szülő terhére értékeli a gyerek önkényes kimozdítását a megszkott környezetéből.

TÉVHIT: Ha az anya **elhagyja a közös ingatlant a bontóper alatt, elveszíti a tulajdonjogát és a lakáshasználati jog ellenértékére sem tarthat igényt.**

TÉNY: A közös ingatlan elhagyása semmilyen körülmények között nem befolyásolja a tulajdonjogot, illetve részjogosítványainak gyakorlását a jövőben. A lakáshasználat vagyoni értékének megfelelő térítés pedig csak akkor nem jár, ha a fél önként – nem pedig kényszer, fenyegetés hatására –, a véglegesség szándékával távozott az ingatlanból, szerződésben vállalta a térítés nélküli elköltözést vagy a lakáshasználati jogot a bíróság vonta meg. A közös lakásból elköltöző (elmenekülő) anyának tehát jár a pénzügyi ellentételezés.

TÉVHIT: A rendőrség csak akkor megy ki családon belüli erőszak esetén a hívásra, ha **„vér folyik”**, egyéb esetek miatt nem.

TÉNY: A jogalkotó több jogintézménnyel – megelőző távoltartás, kapcsolati erőszak bűncselekménye – erősítette azt az állami célkitűzést, hogy a családon belüli erőszak minden formáját korai szakaszban és hatékonyan, lehetőleg megelőző jelleggel, de ha kell, szigorú büntetéssel sújtva kezeljék a hatóságok. Amikor tehát a rendőrség megtagadja a segítségnyújtást, törvényi köteleességét mulasztja el. Nem létezik olyan jogi rendelkezés, mely ezt a széleskörben alkalmazott kijelentést ténylegesen alátámasztaná, legalizálná.

Ha a rendőrség eljárását vagy mulasztását kifogásolja, úgy érdemes elkérni az intézkedő vagy nem intézkedő rendőr nevét és szolgálati számát, és panasszal élhet mind a felette, mind pedig az Alapvető Jogok Biztosa felé. Előbbi esetben 30 napon, utóbbi fórumnál 1 éven belül.

TÉVHIT: Az anyák jelentős része **csak azért jelenti fel az apát a kiskorú gyerek elleni szexuális visszaélés miatt, hogy így álljon bosszút az őt ért sérelmekért.**

TÉNY: Nemzetközi kutatások igazolják, hogy a gyermeket érő szexuális cselekményekre vonatkozó hamis vádak aránya 1-2% körül mozog. Ezzel szemben tény az is, hogy az ilyen cselekményeknél mind a felderítetlenség óriási arányú, mind a megindult eljárások eredményessége alacsony, gyakori a megszüntetés már a nyomozati szakaszban. A tévhitek és a hatósági eljárások rendszerhibái erősítik egymást – ami az

áldozatok jogérvényesítését rendkívül megnehezíti. A hamis vádolás mítoszához szorosan kapcsolódik a „PAS” („Szülői elidegenítési szindróma”, Gardner) és „DRMMS” („Válaskori rosszindulatú anyaszindróma”, Turkat) Magyarországra is egyre inkább begyűrűző áldiagnózisa. Fontos tisztában lenni vele, hogy mindkét tünetegyüttes a tudomány mai állása szerint áldiagnózis és álszindróma. Egy tudományos állítás elfogadásához a módszereinek ellenőrizhetősége és ellenőrzöttsége szükséges, ezeknek sem a „PAS”, sem a „DRMMS” nem felel meg. Emiatt a betegségek nemzetközi diagnosztikai kézikönyvének (DSM) szerkesztőbizottsága elutasította felvételüket a „hivatalosan elismert” betegségek (állapotok) közé.

TÉVHIT: Az apának **joga van hozzá, hogy láthassa a gyerekeit**, kapcsolatot tarthasson velük, függetlenül attól, hogy milyen apa.

TÉNY: A Polgári Törvénykönyv kimondja, hogy a gyermekétől különélő szülő - ha a bíróság vagy a gyámhatóság eltérően nem rendelkezik - jogosult és köteles gyermekével kapcsolatot tartani. Azonban amíg végrehajtható határozat (ideiglenes intézkedés, ítélet) nem születik az apa és a gyerek közötti kapcsolattartásról, addig a gyermek érdeke dönti el, hogy a kapcsolattartás milyen ritmusban, milyen feltételekkel valósul meg, ha ez egyáltalán indokolt. A bántalmazótól elmenekülő szülő nem köteles a kapcsolattartást biztosítani, ha a gyermek emiatt veszélyeztetve lenne. Tény ugyanakkor az is, hogy az ezzel foglalkozó hatóságok – a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai – a legritkább esetben támogatják megfelelően a gyermekét a bántalmazó apától óvó és így a kapcsolattartást „akadályozó” anyát. Szervezetünk álláspontja szerint egy gyereknek nincsen minden körülmények közt szüksége az apjára, ahhoz, hogy egészséges, teljes értékű felnőtt váljon belőle. Ezzel szemben szüksége van feltétlen szeretetre, biztonságra és bizalomra. Amennyiben a hatósági döntés megszületése előtt célszerűnek látja a különélő szülő számára a kapcsolattartást biztosítását, úgy érdemes ellenőrzött körülmények között, harmadik személy jelenléte mellett lebonyolítani.

TÉVHIT: A bíróság bántalmazással érintett párkapcsolat esetén **nem szabályoz közös szülői felügyeleti jogot** a szétválás után.

TÉNY: A Polgári Törvénykönyv 2022. január 1-től hatályba lépő módosítását követően a bíróság a szülők megállapodásának hiányában, sőt az egyik szülő kifejezett tiltakozása ellenében is elrendelhet közös szülői felügyeletet a gyermek érdekében hivatkozással. Tapasztalataink szerint ilyenkor nem

vizsgálja, illetve figyelmen kívül hagyja a korábbi bántalmazásra történő hivatkozást. Az elmúlt évek gyakorlata azt mutatja, hogy a jogalkalmazásban rendkívül népszerűvé vált a szétválást követően is fenntartott közös szülői felügyelet és a váltott gondoskodás, s mivel a bíróság nem szűri ki a családon belüli erőszakos eseteket, ez azt eredményezi, hogy a (szét)válást követően a bántalmazó még inkább hozzáférést szerez gyermekeihez, mint korábban, s ezáltal korábbi partnerét is változatlanul kontroll alatt tudja tartani.

TÉVHIT: 15 év együttélés után az ingatlan közös tulajdonba kerül.

TÉNY: Az együttélésnek önmagában nincs hatása az ingatlan tulajdonjogára. A korábbi 15 éves – ma már csak 5 éves – együttélési szabály azokra a különvagyoni vagyontárgyakra érvényes, amelyek a szokásos mértékű berendezési, felszerelési tárgyak körébe tartoznak.

TÉVHIT: Az ingatlan tulajdonjoga olyan arányban illeti meg a házasfeleket vagy élettársakat, **amilyen arányban az ingatlan nyilvántartásba bejegyzésre kerültek.**

TÉNY: Az ingatlan nyilvántartásban szereplő adatok külső, harmadik fél felé igazolják a tulajdoni viszonyokat. A házassági vagyoni jogban azonban a tényleges tulajdoni arányok eltérhetnek az ingatlan nyilvántartásban rögzítettől. Ha a nyilvántartásban feltüntetett tulajdoni arány eltér a valós helyzettől, úgy perben tudják a jogszerű állapotot helyreállítani, az ingatlan nyilvántartásban szereplő adatot módosítani. Főszabályként házasfelek esetén egyenlő arányban, élettársak esetén a közreműködés arányában keletkezik közös tulajdon. Erről a felek házassági vagyoni jogi szerződésben rendelkezhetnek, de a bíróság is köteles vita esetén feltárni a valós tulajdoni arányokat.

TÉVHIT: Megelőző távollattartást nem lehet kérni volt élettárs ellen, illetve abban az esetben, ha nem közös lakásban laknak a felek.

TÉNY: A törvény utóbbi módosítása nyomán a volt élettársal szemben is elrendelhető a megelőző távollattartás. A távollattartásnak nem feltétele az együttélés. Együttélők esetén viszont még a bántalmazó kizárólagos tulajdonát képező ingatlanból is távol tartható az erőszakos fél, ha van közös gyerek vagy a bántalmazott a szívességi lakáshasználton kívül bármilyen jogcímmel rendelkezik az ott tartózkodásra.

TÉVHIT: A bíróságok anya-pártiak, az esetek túlnyomó többségében a gyerekeket a válás során az anyához ítélik.

TÉNY: Ezt a városi legendát semmilyen tudományos adat,

kutatás nem támasztja alá. Sőt az egyetlen ilyen témában született és nyilvánosságra hozott aktavizsgálat eredménye már a 2000-es évek közepén azt mutatta, hogy azokban a perekben, ahol mindkét szülő a gyerek nála történő elhelyezését kéri, csak 60-40% az arány az anyák javára. Azóta a törvényváltozás és a jogalkalmazási gyakorlat egyértelműen az apák pozíciójának erősödése irányába mozdult el, melynek eredményeképpen az a feltételezésünk, hogy a nem megegyezésem perekben a bíróság nagyobb arányban jogosítja fel az apákat a szülői felügyelet gyakorlására, mint az anyákat. Bár statisztikai adatgyűjtést a bíróság nem végez e téren, de jogsegély-szolgálatunk tapasztalata ezt a megállapítást támasztja alá. Vagyis a közhiedelemmel ellentétben napjainkban a bíróságokra inkább az apa-pártiság a jellemző.

NANE
NŐK A NŐKÉRT EGYÜTT
AZ ERŐSZAK ELLEN EGYESÜLET

**KÉRJÜK, TÁMOGASSA A BÁNTALMAZOTT NŐKET ÉS GYEREKEKET
SEGÍTŐ SZERVEZETEKET!**

**PATENT.ORG.HU/SUPPORT
NANE.HU/TAMOGATAS**

**PATENT EGYESÜLET ADÓSZÁMA: 18192249-1-41
NANE EGYESÜLET ADÓSZÁMA: 18060339-1-42**

A szórólapok frissítését és újranyomását 2024-ben a Francia Intézet és a Francia Nagykövetség támogatja.

**AMBASSADE
DE FRANCE
EN HONGRIE**
Liberté
Égalité
Fraternité

NŐK JOGA SOROZAT

TÉNYEK ÉS TÉVHITEK A PARTNERKAPCSOLATI ERŐSZAKKAL ÉRINTETT JOGI ELJÁRÁSOK KAPCSÁN

**A NŐK ELLENI ERŐSZAK ÉS DISZKRIMINÁCIÓ BÁRMELY
FORMÁJA ELLEN AZ ÁLDÓZATOT VÉDELEM ILLETI MEG.
EZ MINDEN NŐ EMBERI JOGA.**